15/04/2023

Με αφετηρία τον Άγιο Ρωμανό τον Μελωδό η Πασχάλιος Εγκύκλιος του Αρχιεπισκόπου Θυατείρων

Οικουμενικό Πατριαρχείο / Αρχιεπισκοπή Θυατείρων

Με στίχο από ένα κοντάκιο του Αγίου Ρωμανού του Μελωδού για την Ανάσταση, γραμμένο τον 6ο αιώνα, στέλνει τις πατρικές του ευχές για την Ανάσταση του Κυρίου προ τον κλήρο και τον λαό της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Θυατείρων, ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. Νικήτας.

“Έχοντας αναβιώσει το ιερό δράμα των Παθών, μαρτυρούμε την μεταμόρφωση του σταυρού από σύμβολο του θανάτου σε σύμβολο ζωής δια της λαμπροφόρου Αναστάσεως”, αναφέρει.

Αναλυτικά η Εγκύκλιος του Αρχιεπισκόπου κ. Νικήτα:

Με ευκαιρία την μεγάλη εορτή της Αναστάσεως, επιτρέψτε μου να μοιραστώ μαζί σας τον τελευταίο στίχο ενός από τα κοντάκια σχετικά με την Ανάσταση του Κυρίου μας, γραμμένο τον 6ο αιώνα από τον περίφημο υμνογράφο της Εκκλησίας μας Άγιο Ρωμανό τον Μελωδό:

«Με Σένα ας αναστηθεί, Σωτήρα, η πεθαμένη μου ψυχή. Η λύπη μην την καταφάει και ξεχάσει το λοιπόν ετούτα τα τραγούδια που της προσφέρουν αγιασμό. Ναι, Ελεήμων, ικετεύω Σε, μη με εγκαταλείπεις, τον καταστιγματισμένο από τα κρίματα. Πραγματικά μέσα σε ανομίες κι αμαρτίες συνέλαβεν εμένα η μητέρα μου. Άγιε και Σπλαχνικέ Πατέρα μου, δοξασμένο πάντα τ' όνομα Σου απ' το στόμα μου και τα χείλη μου, απ΄τη φωνή και τα τραγούδια μου. Στείλε μου χάρη να Σε υμνολογώ, αφού μπορείς να το κάμεις Εσύ που δίνεις σους πεσμένους την Ανάσταση».

(Η Ανάσταση, Στίχος 24, Άγιος Ρωμανός ο Μελωδός)

Ο συγκεκριμένος στίχος αποτελεί την τελική σκέψη ενός λειτουργικού ποιήματος για την εμπειρία των μυροφόρων γυναικών. Γνωρίζουμε ότι αυτές οι γυναίκες είχαν βαθιά πίστη και ήταν αρκετά τολμηρές ώστε να είναι οι πρώτες ακόλουθες του Ιησού που έσπευσαν να επισκεφτούν τον τάφο Του νωρίς το πρωί, αφού είχαν παρέλθει τα καθήκοντα του Σαββάτου, προκειμένου να εκπληρώσουν τα εβραϊκά τελετουργικά έθιμα για τον αγαπημένο τους Διδάσκαλο. Το θέμα αυτού και άλλων κοντακίων, παρουσιάζουν με καλλιτεχνικό τρόπο τα ιστορικά γεγονότα και την θεολογία του ιερού Ευαγγελίου, ερμηνεύοντας διαφορετικά σημεία της ενανθρωπήσεως και των Αγίων Παθών για τη σωτηρία του ανθρωπίνου γένους. Με τον τελευταίο στίχο αυτού του συγκεκριμένου Κοντακίου, ο Άγιος Ρωμανός μας προσκαλεί να συμμετέχουμε σε ένα πολύ προσωπικό συμπέρασμά του: να βιώσουμε και να κατανοήσουμε το μήνυμα αυτού του ποιήματος που δεν είναι άλλο από την Ανάσταση του Χριστού. Στο κέντρο των πάντων -όλης της ιερής διδασκαλίας, των προσπαθειών και περιπετειών των ανθρώπων στο πέρασμα της ιστορίας– δεσπόζει η χαρούμενη ανακοίνωση ότι ο Χριστός Ανέστη και μαζί του όλη η ανθρωπότητα, γιατί ο θάνατος νικήθηκε και καταπατήθηκε.

Και όπως βλέπουμε σε αυτόν τον στίχο, το γεγονός της Αναστάσεως δεν είναι ένα μοναδικό και ξεπερασμένο σημείο στην ιστορία, αλλά μια συνεχής και αδιάκοπη πραγματικότητα που παρέχεται σε όλους μας δια του Σταυρού, και στην οποία καλούμαστε να συμμετέχουμε οι ίδιοι. Αλλά τι μπορεί να σημαίνει να είμαστε πεσόντες και να έχουμε ανάγκη την Ανάσταση του Κυρίου; Και πώς ακριβώς καλούμαστε να βιώσουμε αυτή την Ανάσταση;

Σε αυτό το δεύτερο σημείο, ο Άγιος Ρωμανός ο Μελωδός είναι σαφής· πρέπει πρώτα να αναγνωρίσουμε τι σημαίνει να είμαστε πεσόντες. Είναι καθήκον μας να ανοίξουμε τα μάτια της ψυχής μας και να αντικρύσουμε μέσα μας τη σκληροκαρδία, τις παραβάσεις των θείων εντολών και τις ατέλειες κάθε είδους που μας παρασύρουν στον πνευματικό θάνατο. Αυτή είναι μια διαδικασία που απαιτεί πολύ χρόνο μέχρι η πνευματική μας όραση να γίνει πιο οξεία, μέχρι να είμαστε πιο ευαίσθητοι στην αντίληψη της αποστασίας μας από τον Θεό και από την αληθινή ζωή. Ωστόσο, παρά την επίπονη συνειδητοποίηση των προσωπικών μας ελλείψεων, δεν πρέπει να απελπιζόμαστε, αλλά να επιλέγουμε την μεταστροφή μας προς την αγάπη του Θεού και να αγιάζουμε τις ψυχές μας ανυμνώντας Τον. Όταν αναγνωρίζουμε την ανεπάρκειά μας αλλά και το βάθος της αγάπης του Θεού, η καρδιά μας δεν πρέπει να μαραίνεται αλλά να πλημυρίζει από χαρά και «ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ» να δοξολογούμε το όνομα του Κυρίου. Αυτό μας οδηγεί σε μια απάντηση για το πρώτο από τα δύο παραπάνω ερωτήματα: η ανθρωπότητα ανασταίνεται όταν ανοίγουμε τις καρδιές μας για να δεχθούν με θέρμη την Ανάσταση του Χριστού, όταν αφήνουμε στην άκρη όλες τις λύπες και τις ανησυχίες και επιλέγουμε να δεχτούμε ελεύθερα τη σωτηρία που μας προσφέρεται δια του ζωοποιού Σταυρού. Μόνον τότε μπορούμε να βιώσουμε την υπέρτατη χαρά και να αντιληφθούμε ότι η Ανάσταση του Χριστού είναι και δική μας ανάσταση που μας προσφέρεται εδώ και τώρα. Άλλωστε, η χαρά είναι αυτό που ξεχωρίζει έναν αληθινό Χριστιανό από όλους τους άλλους σε αυτόν τον κόσμο. Οι Χριστιανοί είναι άνθρωποι που χαίρονται στη βεβαιότητα της αγάπης και της χάρης του Θεού, που είναι η σωτηρία μας από το θάνατο και την καταστροφή, διότι, « τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν» (Ρωμ. 6,23), και όπως διαβάζουμε κάθε Κυριακή πρωί κατά τη διάρκεια της Ακολουθίας του Όρθρου, και καθημερινά κατά την εβδομάδα που ακολουθεί το Πάσχα: «Ἰδοὺ γὰρ ᾔλθε διὰ τοῦ Σταυροῦ χαρὰ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ».

Φυσικά, γνωρίζουμε ότι εμείς οι Χριστιανοί δεν βιώνουμε την χαρά της Αναστάσεως με τέλειο και συνεχή τρόπο. Συχνά παραπατάμε και ξεχνάμε τι σημαίνει να είμαστε αναστημένοι. Αδυνατούμε να δούμε σε βάθος την σημασία της Αναστάσεως. Ίσως έχουμε περιορισμένη ή αδύναμη κατανόηση του ρόλου της στη ζωή μας. Ο Άγιος Ρωμανός όμως είναι για άλλη μια φορά απόλυτα σαφής σχετικά με αυτό το φαινόμενο, λέγοντας πως η θλίψη και η λήθη είναι εμπόδια που μας αποτρέπουν από την λήψη της αγιαστικής δύναμης της Αναστάσεως. Ωστόσο, κάθε φορά που καταφέρνουμε να φεύγουμε μακριά από το σκοτάδι και θυμόμαστε το φως του Θεού, γευόμαστε την Ανάσταση. Κάθε φορά που αναγνωρίζουμε τη δική μας ανεπάρκεια και ευχαριστούμε τον Θεό για την πρόνοιά Του, που είναι η ίδια η ζωή, κάνουμε ένα βήμα προς την Ανάσταση. Ο τελευταίος στίχος αυτού του

ποιήματος έχει γραφτεί για να μας ενθαρρύνει, να ενισχύει την αποφασιστικότητά μας και να μας δίνει κουράγιο στην αναζήτηση του Θεού. Ίσως στην αρχή με διστακτικά βήματα, αλλά τελικά με δυναμισμό και σιγουριά, όπως έκαναν οι μυροφόρες γυναίκες.

Με αυτό τον τρόπο αντικαταστάθηκαν τα δάκρυα και ο πόνος της Παναγίας με χαρά. Διότι σύμφωνα με την υπόσχεση του Υιού της, όπως αυτή ερμηνεύεται σε έναν από τις ύμνους του Αγίου Ρωμανού του Μελωδού, μετά τον τάφο έρχεται η ζωή και θα Τον αντικρύσει αναστημένο. Όπως ο Χριστός υποσχέθηκε στη μητέρα του την αιώνιο ζωή, παρομοίως ομιλεί σε εμάς κάθε μέρα. Αρκεί από την πλευρά μας να έχουμε τα ωτία μας ανοιχτά στο μήνυμά Του, να έχουμε θάρρος και να είμαστε ισχυροί στην πίστη μας. Η ελπίδα που παρηγόρησε την Θεοτόκο, παρηγορεί και εμάς και γεμίζει τις καρδιές μας με ελπίδα και προσμονή.

Έχοντας αναβιώσει το ιερό δράμα των Παθών, μαρτυρούμε την μεταμόρφωση του σταυρού από σύμβολο του θανάτου σε σύμβολο ζωής δια της λαμπροφόρου Αναστάσεως. Τώρα είναι η στιγμή να γιορτάσουμε μαζί και να υμνήσουμε το, «Πραγματικά στο Σταυρό Σου ελπίζουμε όλοι, πάνω Του οι σκέψεις μας στυλώθηκαν κι όργανα πάνω Του ας κρεμάσουμε και ας υμνήσουμε Εσένα του κόσμου το Δημιουργό με τα τραγούδια της Σιών». (Νίκη του Σταυρού, στάση 18, Άγιος Ρωμανός).

Τέκνα εν Κυρίω αγαπητά,

Καθώς γράφω αυτές τις λίγες σκέψεις επί τη ευκαιρία της μεγάλης εορτής του Πάσχα, σας διαβιβάζω την πατρική μου αγάπη και ευλογία. Είθε η χαρά των αναστάσιμων ύμνων να γλυκαίνει τις καρδιές όλων μας, έτσι ώστε η ομορφιά, η ειρήνη και το φως της Αναστάσεως, να διαποτίζουν ολόκληρη τη ζωή μας, φωτίζοντας και αγιάζοντάς μας, προς Δόξαν Θεού.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!